

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci **navrhovateľa: Mesto Prešov**, so sídlom Hlavná 73, Prešov, právne zastúpený *JUDr. A. N., advokátom*, so sídlom S.S., proti **odporcovi: Obvodný pozemkový úrad Prešov**, so sídlom Námestie mieru 2, Prešov, **za účasti** účastníkov správneho konania: 1) B. L., bytom M., 2) Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, so sídlom Kutuzovova 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 2009/1566-8/Fe zo dňa 20. novembra 2009, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 2Sp/3/2010-19 zo dňa 9. apríla 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2Sp/3/2010-19 zo dňa 9. apríla 2010 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Prešove, odvolávajúc sa na ustanovenie § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len ako „OSP“), potvrdil v záhlaví uvedené rozhodnutie, ktorým odporca ako príslušný správny orgán podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „zákon č. 503/2003 Z. z.“ alebo „reštitučný zákon“), v súlade s § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „správny poriadok“) rozhodol, že B. L., bytom M., ako oprávnená osoba podľa § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. spĺňa podmienky ustanovené v § 3 ods. 1 písm. m) reštitučného zákona na navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré prešli na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady s tým, že oprávnenej osobe sa dňom právoplatnosti napadnutého rozhodnutia odporcu navráti vlastníctvo k pozemkom nachádzajúcich sa v katastrálnom území P., parcela C KN č. X. –

ostatná plocha o výmere 934 m² a parcela C KN č. X. – zastavaná plocha o výmere 18 m² v podiele 1/1. O trovách konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP, tak že účastníkom konania ich náhradu nepriznal.

Krajský súd, považujúc napadnuté rozhodnutie odporcu za vecne správne a zákonné, v odôvodnení svojho rozhodnutia, odvolávajúc sa na ustanovenia § 1, § 2 ods. 1, ods. 2 písm. c), § 3 ods. 1 písm. m), § 4 ods. 1, ods. 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 písm. d), písm. f) zákona č. 503/2003 Z. z. uviedol, že z obsahu administratívneho spisu vyplývajú skutočnosti citované odporcom v napadnutom rozhodnutí, konkrétne to, že právna predchodkyňa oprávnenej osoby A. L., rod. P., bola pôvodnou vlastníčkou pozemku zapísaného v pozemkovoknižnej vložke č. X., parcela č. 925 – roľa o výmere 942 m², katastrálne územie M., pričom B. L., ako oprávnená osoba v zmysle právneho nástupníctva si žiadosťou zo dňa 21. decembra 2004 uplatnil reštitučný nárok na navrátenie vlastnícka k predmetnému pozemku, poukazujúc zároveň na uznesenie D 79/55 zo dňa 17. apríla 1957, ktorým bolo preukázané, že B. L. nadobudol pozemok, ktorého navrátenie si uplatňuje, do svojho vlastníctva v podiele 1/1. Stotožniac sa s právnym názorom odporcu o splnení podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 3 ods. 1 písm. m) zákona č. 503/2003 Z. z. mal za to, že v danom prípade je možné B. L. navrátiť vlastníctvo k pozemku pôvodne vedenom v pozemkovoknižnej vložke č. X. ako parcela č. X., katastrálne územie M.; v súčasnej dobe sa jedná o pozemky C KN parcela číslo X. a X., pričom po vypracovaní geometrického plánu č. X. zo dňa 29. júna 2009, ide o pozemky parcely C KN č. X. – ostatná plocha o výmere 934 m² a parcely C KN č. X. – zastavaná plocha o výmere 18 m². Mal za to, že správny orgán v danej veci postupoval v intenciách vyššie citovaných právnych ustanovení zákona č. 503/2003 Z. z. ako aj ustanovení § 3 ods. 1, ods. 2, ods. 4 správneho poriadku, pre svoje rozhodnutie si zadovážil dostatok listinných podkladov, vo veci zistil dostatočne skutkový stav, vychádzal zo skutkových okolností a vyvodil správny právny záver. Taktiež dôvodil tým, že správnym orgánom bolo preukázané a riadne odôvodnené aj splnenie zákonnej podmienky ustanovenej v § 3 ods. 1 písm. m) zákona č. 503/2003 Z. z. Rovnako vo vzťahu k námietke navrhovateľa o účele vyvlastnenej nehnuteľnosti a prekážke predmetu reštitučného nároku, stotožniac sa s názorom správneho orgánu o irelevantnosti prenajatia dotknutých pozemkov navrhovateľom inej osobe uviedol, že uzatvorením darovacej zmluvy dňa 10. januára 2005 č. 11/2004 DZ-KE, t.j. po nadobudnutí účinnosti zákona č. 503/2003 Z. z., došlo k porušeniu ustanovenia § 4 ods. 2 a takýto úkon je neplatný, čo vyplýva zo samotného zákona a nie z riešenia predbežnej otázky správnym orgánom. Záverom uviedol, že ostatné námietky, uvádzané právnym zástupcom navrhovateľa na pojednávaní, neakceptoval z dôvodu, že tieto neboli obsahom napadnutého rozhodnutia. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP

v spojení s ustanovením § 250l ods. 2 OSP a účastníkom náhradu trov konania nepriznal, keďže navrhovateľ v konaní úspešný nebol; odporca zo zákona nárok na náhradu trov konania nemá a zúčastnená osoba B. L. si náhradu trov konania nežiadal.

Proti rozsudku prvostupňového súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, domáhajúc sa jeho zmeny v podobe zrušenia rozhodnutia odporcu zo dňa 20. novembra 2009 č. 2009/1566-8/Fe a vrátenia mu vecí na ďalšie konanie, vytýkajúc mu nerešpektovanie ustanovenia § 250j ods. 2 OSP a ustanovenia § 250i ods. 2 OSP poskytujúceho súdu uplatnenie tzv. plnej jurisdikcie v reštitučných veciach. Vytýkal prvostupňovému súdu, že sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal so vznesenými námietkami, poukazujúcimi na druh pozemkov navracajúcich sa do vlastníctva oprávnenej osobe, keď mal za to, že správny orgán ani prvostupňový súd nevenovali pozornosť otázke, či tieto pozemky tvorili v čase účinnosti zákona č. 503/2003 Z. z., t.j. 1.1.2004 poľnohospodársky pôdny fond, t.j. orná pôda, chmeľnice, vinice, záhrady, ovocné sady a trvalé trávne porasty, resp. či ide o pozemky, ktoré slúžia na zabezpečenie účelu využívania jednotlivých druhov pozemkov. Namietal, že ak vydávané pozemky nespĺňajú charakter vyššie uvedených druhov pozemkov, nemohli byť potom predmetom vrátenia vlastníckeho práva, majúc za to, že nemožno vychádzať z druhu pozemku „roľa“ podľa pozemkovoknižnej vložky, pretože zákonodarca použil prítomný čas „*vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria poľnohospodársky pôdny fond*“, pričom čo je poľnohospodárskym pôdnym fondom je vymedzené v ďalších právnych predpisoch. Brojac proti vykonaniu dôkazu v podobe zisťovania, či v prospech A. L. neboli do úschovy na bývalom Štátnom notárstve v Prešove uložené finančné prostriedky uviedol, že mu nie je zrejmý dôvod, prečo bol tento dôkaz vykonaný a rovnako dôvod, prečo z uvedeného dôkazu vychádzal správny orgán, ako aj prvostupňový súd, keď z vyvlastňovacieho rozhodnutia zo dňa 17. decembra 1970, č. Výst.: 6764/69 jednoznačne vyplýva, že rozhodnutie smerovalo proti B. L., ktorému toto rozhodnutie bolo aj doručované, namietajúc neúplnosť skutkových zistení, keď správny orgán nezisťoval, či finančná náhrada, nebola vyplatená B. L. Poukazujúc na § 6 ods. 1 písm. f) zákona č. 503/203 Z. z. uviedol, že na predmetných parcelách sú vybudované motokrosovú dráhy, t.j. že tieto slúžia ako športové zariadenie, vytýkajúc zároveň prvostupňovému súdu, že tejto námietke nevenoval náležitú pozornosť, uspokojac sa len s neprehľadnou fotodokumentáciou bez presného určenia vydávaných parciel. Namietal, že pri posudzovaní tejto námietky je potrebné vychádzať z toho, či z hľadiska fungovania a prevádzkovania športového zariadenia a plnenia jeho doterajších funkcií by odčlenením parcely nedošlo k znefunkčneniu športového areálu, ktorý slúži svojmu účelu už od roku 1985. Pre prípad úspechu žiadal priznať náhradu trov konania pozostávajúcu z úkonu právnej služby – písomné odvolanie v sume 74,61 eur (v súlade s § 11

vyhlášky č. 655/2004 Z. z. je základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby 55,49 eur + rež. paušál 7,21 eur + 11,91 eur DPH 19 %) a súdneho poplatku.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa, plne sa stotožniac s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, navrhol rozsudok prvostupňového súdu ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že námietkou navrhovateľa, poukazujúcou na druh pozemku, ktorý sa má oprávnenej osobe vrátiť, sa postačujúco venoval na strane 6 a 7 svojho rozhodnutia. Uviedol ďalej, že v rozhodnutí č. OPÚ-2009/1566-8/Fe zo dňa 20. novembra 2009 na stranách 4 a 5 sa dostatočne zaoberal vyvlastňovacím rozhodnutím č. Výst. 6764/69 zo dňa 15. decembra 1970 a aj dôvodom, prečo žiadal Okresný súd Prešov o vyjadrenie, či boli v prospech A. L. na bývalé Štátne notárstvo v Prešove vložené do úschovy finančné prostriedky. Rovnako poukázal na to, že v rámci správneho konania sa zaoberal aj zisťovaním dôkazov o vyplatení náhrady s tým, že Ministerstvo obrany SR, Správa nehnuteľného majetku a výstavby mu listom č. SAMaV-185/2009 – OdsdSNM zo dňa 10. marca 2009 oznámilo, že v archíve SAMaV Košice sa nachádza len doklad – návrh na zaplatenie náhrady za vyvlastnené pozemky rozhodnutím č. 6764/69 a rozhodnutím Vsl. KNV Košice č. výst. 100/71, pričom Ministerstvo obrany SR, Správa nehnuteľného majetku a výstavby mu v čase vydania rozhodnutia, ako aj do času vyhotovovania predmetného vyjadrenia k odvolaniu, nepredložila listiny dokazujúce vyplatenie náhrady. Zároveň upriamil pozornosť na tú skutočnosť, že na liste vlastníctva č. X., katastrálne územie P, je pri parcelách C KN č. X. a C KN č. X. uvedený kód spôsobu využívania pozemku 37 t.j. pozemok, na ktorom sú skaly, svahy, rokliny, výmole, vysoké medze s krovím alebo kamením a iné plochy, ktoré neposkytujú trvalý úžitok, avšak z ORTO FOTO mapy vyplýva, že tento kód spôsobu využívania pozemku nezodpovedá skutočnosti, majúc za to, že ak by na citovaných parcelách bolo zriadené športové zariadenie alebo by bol pozemok využívaný za účelom využitia športového zariadenia, boli by tieto parcely označené kódom spôsobu využívania pozemku 30 t.j. pozemok, na ktorom je ihrisko, štadión, kúpalisko, športová dráha, auto kemp, táborisko a iné. Poukazujúc na nesúlad medzi kódom spôsobu využívania pozemku vedenom na liste vlastníctva a skutočnosťou, demonštroval porušenie ustanovenia § 19 písm. a) zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 246c veta prvá a § 212 ods. 1 OSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP v spojení

s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

V správnom súdnictve preskúmavajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

Podľa § 246c ods. 1 OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Zákon č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku. Preto pri aplikácii jeho ustanovení treba postupovať veľmi citlivo, aby nedošlo k ďalším krívdám.

Predmetom správneho konania bolo rozhodnutie č. 2009/1566-8/Fe zo dňa 20. novembra 2009, ktorým odporca ako príslušný správny orgán podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. rozhodol, že B. L. ako osoba oprávnená podľa § 2 ods. 1 citovaného zákona spĺňa podmienky ustanovené v § 3 ods. 1 písm. m) citovaného zákona a z uvedeného dôvodu preto následne rozhodol, že dňom právoplatnosti rozhodnutia jej navráti vlastníctvo k časti pozemku zapísanom pôvodne v katastrálnom území M.M., ktorý v súčasnosti patrí do katastrálneho územia P. V rozhodnutí presne špecifikoval stav v čase zabratia a súčasný stav podľa identifikácie č.j. 607/1/484/08-Mi zo dňa 27. mája 2008 nasledovne:

- Stav v čase zabratia:
PKV č. X., mpč. 925, druh pozemku - roľa L. o výmere 942 m², podiel pôvodných vlastníkov 1/1
- Terajší stav podľa identifikácie č.j. 607/1/484/08-Mi zo dňa 27. mája 2008:

LV X., parc. č. X., druh pozemku – ostatná plocha (výmera v m²- časť)

LV X., parc. č. X., druh pozemku – ostatná plocha (výmera v m²- časť).

Odporca napadnutým rozhodnutím rozhodol, že oprávnenej osobe sa dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia navracia vlastníctvo k pozemkom, nachádzajúcich sa v katastrálnom území Prešov, a to podľa geometrického plánu č. X. zo dňa 29.6.2009 na určenie vlastníctva k pozemkom parcelné číslo X., X. v rámci riešenia reštitučného nároku, vyhotovenom spoločnosťou G., s.r.o., overenom Správou katastra Prešov dňa 8.7.2009, pod č. X., ktoré sú v súčasnosti vo vlastníctve Mesta Prešov.

Mesto Prešov nadobudlo predmetné pozemky do svojho vlastníctva na základe darovacej zmluvy č. 11/2004 DZ-KE zo dňa 10. januára 2005, ktorou Slovenská republika – Ministerstvo obrany SR darovala Mestu Prešov okrem iného aj parcelu č. X., druh pozemku – ostatná plocha o výmere 9 595 m² a parcelu č. X., druh pozemku – ostatná plocha o výmere 191 925 m², z ktorých boli vyššie uvedeným geometrickým plánom vytvorené parcela č. X., druh pozemku – ostatná plocha o výmere 934 m² (kód spôsobu využívania pozemku 14700) a parcela č. X., druh pozemku – zastavaná plocha o výmere 18 m² (kód spôsobu využívania pozemku 13321), katastrálne územie P.

Podľa § 4 ods. 1 reštitučného zákona, povinnými osobami sú právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona majú k pozemku vo vlastníctve Slovenskej republiky právo hospodárenia alebo právo správy, a poľnohospodárske družstvá.

Podľa § 4 ods. 2 reštitučného zákona povinná osoba je povinná s pozemkami až do navrátenia vlastníctva k pozemkom oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára a nemôže pozemok previesť odo dňa účinnosti tohto zákona do vlastníctva iného; **takýto úkon je neplatný**. Právo na náhradu škody, ktorú povinná osoba spôsobí oprávnenej osobe porušením týchto povinností, zostáva nedotknuté.

Povinná osoba bola odo dňa účinnosti reštitučného zákona, t.j. od 1.1.2004 povinná nakladať s pozemkami oprávnenej osoby so starostlivosťou riadneho hospodára (obsah starostlivosti riadneho hospodára ustanovovalo ustanovenie § 8 zákona Slovenskej národnej rady č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva v znení neskorších predpisov účinné do 1.9.2005), pričom odo dňa účinnosti reštitučného zákona nemohla povinná osoba, pod sankciou absolútnej neplatnosti takéhoto právneho úkonu, previesť pozemok do vlastníctva iného, a to bez ohľadu na to, či bol oprávnenou osobou uplatnený nárok na jeho vydanie, keďže reštitučné nároky je potrebné s poukazom na zmysel reštitučného zákona (zmiernenie niektorých majetkových

krívd) považovať za nároky primárne, a to aj za cenu zásahu do už uskutočnených majetkových posunov; akýkoľvek iný výklad by mal vo vzťahu k ustanoveniu § 4 ods. 2 reštitučného zákona blokačný charakter (*pozri bližšie aj Nález Ústavného súdu Českej republiky III. ÚS 630/06*).

Z vyššie citovaných ustanovení reštitučného zákona jednoznačne vyplýva, že postavenie povinnej osoby v danom reštitučnom konaní malo aj Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, ktoré nesporne vystupovalo v správnom konaní v postavení účastníka, ktorú skutočnosť potvrdzuje aj doručovanie napadnutého rozhodnutia Ministerstvu obrany Slovenskej republiky zo strany konajúceho správneho orgánu.

Podľa § 250m ods. 1 OSP konanie sa začína na návrh, ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu.

Podľa § 250m ods. 3 OSP účastníkmi konania sú tí, ktorí nimi sú v konaní na správnom orgáne, a správny orgán, ktorého rozhodnutie sa preskúmava.

Odvolací súd po preskúmaní administratívneho a súdneho spisu zistil, že prvostupňový súd v rozpore s ustanovením § 250m ods. 3 OSP nekonal so všetkými účastníkmi správneho konania, konkrétne s Ministerstvom obrany Slovenskej republiky (neuviedol ju v záhlaví rozsudku a tento jej nedoručil) a s oprávnenou osobou, čím sa dopustil hrubej procesnej chyby, ktorej dôsledkom je zrušenie napadnutého rozsudku podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP a vrátenie veci prvostupňovému súdu na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP.

Z dôvodu vyššie uvedeného procesného pochybenia prvostupňového súdu sa odvolací súd vecne nezaoberal odvolacími námietkami navrhovateľa.

V ďalšom konaní bude preto úlohou prvostupňového súdu konať v súlade s § 250m ods. 3 OSP so všetkými účastníkmi správneho konania a vo veci opätovne rozhodnúť.

Podľa § 226 OSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

O trovách odvolacieho konania rozhodne prvostupňový súd v novom rozhodnutí o veci (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s ustanovením § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 27. apríla 2011

JUDr. Jozef H a r g a š, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth